

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z wniosku E. B.
przy uczestnictwie H. B.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 czerwca 2017 r.,
skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w R.
z dnia 14 czerwca 2016 r., sygn. akt V Ca (...),

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w R. do ponownego rozpoznania,
pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 listopada 2015 r. Sąd Rejonowy w R. dokonał podziału majątku wspólnego byłych małżonków E. B. i H. B. w ten sposób, że po ustaleniu w punkcie pierwszym postanowienia składu tego majątku w postaci spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego o wartości 114.330 zł, nakładów z majątku wspólnego w postaci wybudowania budynku mieszkalnego na stanowiącej majątek osobisty uczestniczki nieruchomości położonej W. o wartości 276.400 zł, kwoty 167.300 zł stanowiącej równowartość prawa własności lokalu niemieszkalnego, kwoty 2.500 zł stanowiącej równowartość samochodu osobowego marki M. i kwoty 17.120,09 zł z tytułu rozliczenia wykupu umowy ubezpieczenia A. S.A. w W., przyznał wnioskodawcy: spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego, kwotę 2.500 zł i kwotę 17.120,09 zł, a uczestnicze nakłady na nieruchomość stanowiącą jej majątek osobisty i kwotę 167.300 zł stanowiącą równowartość prawa własności lokalu niemieszkalnego i tytułem dopłaty zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 154.874,95 zł, płatną w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie i orzekł o kosztach postępowania.

Postanowienie to zaskarżyła apelacją uczestniczka, domagając się m.in. jego zmiany przez zasądzenie od wnioskodawcy na jej rzecz kwoty 189.846,50 zł w 36 ratach. Tak sformułowany wniosek apelacyjny wiązał się z zarzutami apelacji, które koncentrowały się na wykazywaniu błędów w ustaleniach faktycznych i podważaniu dokonanej przez Sąd pierwszej instancji oceny dowodów w postaci, w szczególności, zeznań świadków o pochodzeniu środków finansowych przeznaczonych przez skarżącą na wybudowanie budynku na stanowiącej jej majątek osobisty nieruchomości. Uczestniczka wskazywała również, że część dowodów osobowych została przez Sąd pominięta, podważała, jako nieprawidłową, ocenę dowodów w postaci dokumentów urzędowych oraz opinię biegłego, który dokonał wyceny wartości prac budowlanych, wskazywała na konkretne, wadliwie, jej zdaniem, oszacowane prace oraz wskazała, że biegły w wycenie uwzględnił grunt, zakwestionowała ustalenie, że lokal niemieszkalny stanowił majątek wspólny i w konsekwencji, że nie było podstawy do objęcia go rozliczeniem, podnosiła, że okoliczności zbycia przez nią tego mieszkania usprawiedliwiały zaniechanie

rozliczenia. Zarzuciła, że Sąd pominął w rozliczeniu oszczędności wnioskodawcy w kwocie 200.000 zł, mimo że była to okoliczność przyznana przez wnioskodawcę.

Postanowieniem z dnia 14 czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy w R. oddalił apelację. W uzasadnieniu Sąd ten ograniczył się do stwierdzenia, że stan faktyczny, którego nawet nie przytoczył, został ustalony prawidłowo i znajduje oparcie w zebranych dowodach ocenionych bez naruszenia art. 233 k.p.c.

W skardze kasacyjnej od tego postanowienia, opartej na podstawach z art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., uczestniczka, w ramach podstawy naruszenia prawa materialnego zarzuciła naruszenie art. 415 k.c. w związku z art. 27 k.r.o. w związku z art. 5 k.c., a także art. 1036 *in fine* w związku z art. 198 k.c. i art. 46 k.r.o. przez wadliwe przyjęcie, że była podstawa do przyjęcia, iż wnioskodawcy należy się połowa wartości zbytego przez nią lokalu niemieszkalnego, a także, że w sytuacji, gdy nie orzeczono o bezskuteczności zbycia tego lokalu - wobec braku żądania wnioskodawcy - istniała podstawa do uznania, że do majątku wspólnego wchodzi wartość tego lokalu. Ponadto zarzucała naruszenie art. 33 pkt 2 k.r.o. przez pominięcie, że część kosztów budowy została sfinansowana z darowizn oraz przez niezaliczenie do jej majątku osobistego lokalu niemieszkalnego.

W podstawie procesowej skargi kasacyjnej skarżąca wymieniła, jako naruszone: art. 229 w związku z art. 567 § 3 w związku z art. 684 k.p.c., art. 278 w związku z art. 286 k.p.c. i art. 328 w związku z art. 378 § 1 k.p.c. wskazując, dlaczego przepisy te uważa za naruszone w sposób mogący mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

We wnioskach kasacyjnych wносиła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Dopuszczalność formułowania zarzutu kasacyjnego naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. (w związku z art. 391 § 1 k.p.c.) była już wielokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który wskazywał, że zarzut ten może wypełniać podstawę kasacyjną przewidzianą w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., przy czym Sąd Najwyższy podkreślał, że chodzi tu o sytuacje wyjątkowe, gdy skutek uchybienia warunkom określonym w powołanym przepisie, orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej,

w szczególności ma to miejsce wówczas, gdy uzasadnienie nie ma wszystkich koniecznych elementów, bądź zawiera takie braki, które kontrolę kasacyjną uniemożliwiają (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, nr 4, poz. 83, z dnia 26 listopada 1999 r., III CKN 460/98, OSNC 2000, nr 5, poz. 100, z dnia 9 marca 2006 r., I CSK 147/05, nie publ., z dnia 16 stycznia 2006 r., V CK 405/04, nie publ., z dnia 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06, nie publ., z dnia 21 marca 2007 r., I CSK 458/06, nie publ.). Podkreślić przy tym trzeba, że skuteczność takiej podstawy kasacyjnej pozostaje w bezpośrednim związku z podstawą naruszenia prawa materialnego. Jeżeli bowiem mamy do czynienia z niedostatecznie ustalonym stanem faktycznym, prawidłowa subsumcja norm prawnych nie jest możliwa (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2003 r., V CKN 1825/00 oraz z dnia 10 marca 2011 r., II PK 241/10). Podobnie, o prawidłowym zastosowaniu prawa materialnego można mówić dopiero wówczas, gdy ustalenia stanowiące podstawę wydania zaskarżonego wyroku pozwalają na taką ocenę. W rozpoznawanej sprawie istnieją wszelkie podstawy dla przyjęcia, że sposób umotywowania przez Sąd drugiej instancji rozstrzygnięcia sytuuje to uzasadnienie w tej wyjątkowej kategorii wadliwych uzasadnień, która ten procesowy zarzut kasacyjny czyni uzasadnionym. Analiza uzasadnienia zaskarżonego postanowienia prowadzi do oczywistego wniosku, że nie spełnia ono podstawowych wymagań stawianych uzasadnieniu sądu odwoławczego, jakie obowiązują w systemie apelacji pełnej, co uniemożliwia kontrolę kasacyjną. Uzasadnienie to, nie tylko nie zawiera przytoczenia ustaleń faktycznych i omówienia zarzutów apelacji ale, poza kilkoma ogólnymi i ogólnikowymi uwagami o prawidłowo dokonanej przez Sąd pierwszej instancji ocenie dowodów, w ogóle nie odnosi się do prawnomaterialnych zarzutów tej apelacji, ani do jej zarzutów procesowych w postaci m.in. pominięcia w ocenie dowodów zeznań wskazanych w apelacji świadków, nie odnosi się do konkretnych zarzutów dotyczących opinii biegłego, nie jest więc wiadome, jak Sąd ocenił liczne i dość obszernie umotywowane zarzuty skarżącej do tej opinii, pomija całkowicie zagadnienie nierozliczonej kwoty 200.000 zł, nie odnosi się do stanowiska

skarżącej co do potrzeby odstąpienia od rozliczenia wartości zbytego po rozwodzie lokalu niemieszkalnego. Przy zarzucie apelacji braku dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności, do którego Sąd Okręgowy nie odniósł się, kasacyjny zarzut naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. jest także uzasadniony.

Wadliwość uzasadnienia Sądu Okręgowego powoduje, że kontrola kasacyjna zaskarżonego orzeczenia nie jest możliwa i tym samym nie jest możliwa ocena, czy Sąd prawidłowo zastosował prawo materialne. Stąd też poza oceną Sądu Najwyższego muszą pozostać zarzuty wypełniające materialnoprawną podstawę kasacyjną.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. i art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c., orzekł jak w sentencji.